

ABIVAJAJATE KAARDISTAMINE

Abivajajad: 65-aastased ja vanemad inimesed ning täisealised erivajadusega inimesed (mitte ainult puudega inimesed, vaid ka inimesed, kellel on füüsiline, psüühiline või sotsiaalne kõrvalekalle ning kelle iseseisev toimetulekuvõime ei ole piisav, sh puude või puude riskiga inimesed).

Kaardistamise käigus palume koordinaatoril projektis osalevate omavalitsuste kaupa koguda info abivajajate kohta:

- Hoolekandeesutustes;
- Kodudes sotsiaaltöötaja kaudu;
- Kodudes kogukonna ja/või lähedaste kaudu. Sellisel juhul peab lähedane või kogukonna esindaja olema see osapool, keda abivajaja juba tunneb ja usaldab. Samuti peab lähedane/kogukonna esindaja olema teadlik, et nemad jäävad abivajaja ja vabatahtliku suhte juures kontaktisikuks, nõ sotsiaalpartneriks;
- Kodudes pereõdede kaudu.

Andmete kogumist on võimalik teha kahes etapis: kaardistada enda jaoks maakonnas olevad võimalikud partnerid, kelle kaudu abivajajateni jõuda ja küsida üldised andmed (nagu allpool toodud ning II etapis, kui juba vabatahtlik leitud), seada sisse klienditoimik ning lisada toimikusse nõutud andmed (isikukood, info tööhõive kohta, aadress, telefon jne) ning detailsed ülesanded, mida vabatahtlik täitma hakkab.

Kui kaardistamine toimub kahes etapis, on oluline, et hoolekandeesutus, sotsiaaltöötaja, pereõde, koduõde, kogukonna esindaja või lähedane on abivajajaga eelnevalt rääkinud ja abivajaja on andnud nõusoleku osaleda meie koostöömudelis.

Mõned märksõnad:

- Abivajajaga suheldes ning vabatahtliku pakutavaid võimalusi tutvustades on oluline selgitada, et vabatahtlik ei ole ametnik, sotsiaaltöötaja ega hoolekandeesutuse töötaja.
- Vabatahtlik ei asenda sotsiaalhoolekande teenuseid - vabatahtlik on inimene, kes igapäevaselt võib tegutseda hoopis teises valdkonnas kui sotsiaalhoolekanne. Vabatahtlik on otsustanud vabal valikul, omal soovil ning ilma palka/tasu saamata panustada oma aega kellegi teise (toetust vajava inimese) heaks.
- Abivajaja peab arvestama, et vabatahtlik võib käia tööl või koolis, tal on oma elu ja hobid. Seega on vabatahtlike ajaressursid ning panustamisvõimalused väga erinevad. Vabatahtliku toetust sooviv inimene ei saa eeldada, et üks ja seesama vabatahtlik tema juures igapäevaselt erinevaid asjatoimetusi jõuab teha. Mõningatel juhtudel – kui abivajaja on nõus – võib välja pakkuda, et tema juures käib mitu erinevat vabatahtlikku.
- Abivajajale tuleks selgitada, et kuigi vabatahtlikud võivad olla ka noored või hoopis teise eluala inimesed, on meie koordinaator iga inimesega tutvunud, vestelnud ning tausta kontrollinud. Samuti läbib vabatahtlik enne tegevuste alustamist kahepäevase koolituse.

- Samuti tuleks abivajajat julgustada, et vabatahtliku kaasamine ei mõjuta inimese osalemist teistel sotsiaalhoolekandeteenustel. Vabatahtliku tegevus on lisanduv tegevus, lisanduv võimalus.

Kui koordinaatoril on juba toimiv koostöö sotsiaaltöötajatega ja kohe on võimalik saada nõusolekud ja detailne info, siis on võimalik kaardistamine teha ühes etapis. Sel juhul on oluline kindlasti tutvuda eelnevalt klienditoimiku ja meie abivajajate andmebaasiga, kuhu kõik abisaajad, kellele vabatahtlik leitakse, tuleb kanda.

I etapis on vaja kindlasti küsida:

- Abivajaja nimi, hoolekandetasutustes ka abivajajate arv.
- Vanus, võimalusel ka abivajaja tasuta – millised on tema huvid, millega ta on tegelema. Nii on lihtsam leida sobivamat vabatahtlikku.
- Asukoht, kus vabatahtlik tegutseda hakkab.
- **Millist abi vajatakse?**
 - seltsilise teenus (nt arutelud, infovahetus, lugemine, käeline tegevus, aju stimuleerivad harjutused, füüsilised harjutused);
 - saatjateenus koduväliste sotsiaalsete tegevustega tegelemiseks ja kultuuritarbimiseks;
 - tugiteenus seltsilise teenus kombineeritud lihtsamate kodutööde tegemisel, mida abisaaja üksi ei teeks, aga koos toetajaga oleks (kasvõi osaliselt) võimeline tegema (nt poeskäigul kotikandmine või teejuht, kui on nt tegemist mäluhäiretega inimesega);
 - abi vaimset ja emotsionaalset rahuldust pakkuvate tööde tegemisel, nagu näiteks kliendi lugude talletamine ning üksteiselt õppimine ja kogemusevahetus;
 - Muu teenus – kirjelda (vaatame ootuse muu teenuse osas üle ja anname teada, kas saame seda pakkuda).
 - Ootused vabatahtliku ajamahule. Kui sagedasti abi oodatakse: mitu korda nädalas, kord nädalas, paar korda kuus.

Oluline on rõhutada, et ükski loetletud tegevustest ei näe abisaajat täiesti passiivses rollis ehk meie vabatahtlikud ei paku nn turvateenust. Vabatahtliku pakutavate tegevuste eesmärk on abisaajat vastavalt tema võimetele aktiveerida, seda isegi juhul, kui tegemist on voodihaigega (VT. mudeli kirjeldus lk. 8).

II osa abivajajate andmete kaardistamisest

**Kliendipäevikust tulenevate ja andmebaasis nõutavate andmete lisamine.
Vabatahtlikele tulenevate ootuste ja ülesannete täpsustamine.**

Küsimused, mis aitab täpsustada vabatahtlikule vajalikku infot:

1) Millistes igapäevategevustes vajan kõrvalabi?

Toodud loetelu ei tähenda, et vabatahtlik kõikide nende tegevuste juures toetust pakkuda saab, kuid see aitab vabatahtlikul paremini end abivajaja toetamiseks ette valmistada.

Söömine	Hügieenitoimingud
Söögi valmistamine	Ametiasutustega suhtlemine
Poes käimine	Vaba aja veetmine väljaspool kodu
Liikumine	Vaba aja veetmine kodus
Ühistranspordi kasutamine	Suhtlemine inimestega
Dokumentide täitmine	Võimlemine (spordi tegemine)
Lugemine	Käelise tegevuse tegemine (<i>täpsusta, milline tegevus</i>)
Riietumine	Arvuti kasutamine
Ravimite võtmine	Teenusepakkujate leidmine (nt juuksur)

2) Vabal ajal tegelen (sh hobid, huvid):